

Projekt: „Kamienie Pamięci - historie żołnierzy wyklętych” - Jan Sitko

1. Bohater projektu:

Jan Sitko [fot.1] ps. „Wrona”, ur. 4 lutego 1926 r. w Woli Rzędzińskiej (woj. małopolskie). W 1946 roku był członkiem grupy zbrojnej dowodzonej przez byłego żołnierza AK Mieczysława Cielochę ps. „Sprytny”, wykonującej rozkazy Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”. Dnia 10 września 1946 r. na tarnowskim placu targowym tzw. Burku Mieczysław Cielocha razem ze swoim podkomendnym Stanisławem Zauchą na rozkaz tarnowskiego Inspektoratu „WiN” wykonał wyrok śmierci na sowieckim doradcy PUBP w Tarnowie kapitanie NKWD Lwie Sobolewie, który był odpowiedzialny za torturowanie działaczy podziemia niepodległościowego. Mieczysław Cielocha został aresztowany w nocy 31.12.1946 roku, a w ciągu kolejnych dni zostali aresztowani członkowie grupy z Woli Rzędzińskiej. Razem z nimi trafił do aresztu UB Jan Sitko. Następnie, po torturach cała grupa została postawiona przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Krakowie, który obradował w budynku tarnowskiego sądu, a następnie wszyscy zostali skazani na karę śmierci. Ostatecznie w tarnowskim więzieniu zostali rozstrzelani: Mieczysław Cielocha, Bronisław Cielocha i Stanisław Kiełbasa. Pozostałych sześciu, w wśród nich Jan Sitko, zostało ułaskawionych na podstawie decyzji Bolesława Bieruta i wyroki złagodzone im do dożywotniego więzienia. Dnia 21 lutego 1947 roku ponownie złagodzone wyrok Jana Sitko do 15 lat więzienia. W rezultacie zmian politycznych, które rozpoczęły się po śmierci Stalina, z więzień wypuszczono tysiące więźniów politycznych. Jednym z nich był Jan Sitko, który wyszedł na wolność w październiku 1954 roku po 11 latach więzienia.

Jan Sitko

2. Autorzy:

KLUB MIŁOŚNIKÓW HISTORII przy Publicznej Szkole Podstawowej im. K.K. Baczyńskiego w Zgłobicach opiekun: **Edyta Dzedzic-Florek**. Zgłobice 33-113 , ul. Zgłobicka 4.

3. Opis podjętych działań:

Uczniowie i nauczyciele Publicznej Szkoły Podstawowej im. K.K. Baczyńskiego w Zgłobicach przystąpili do projektu „Kamienie Pamięci – historie Żołnierzy Wyklętych” po lekturze artykułu z lokalnej prasy (Wieści Tarnowskiej Gminy nr 1/2011) Adama Ryby – Kierownika Gminnej Biblioteki Publicznej w Zgłobicach. Autor dotknął w nim sprawy odnalezienia po latach grobu zamordowanych członków organizacji „Wolność i Niezawisłość” pochodzących z terenu Gminy Tarnów. Podczas spotkania Koła Miłośników Historii uczniowie zasugerowali, aby przyrzeć się bliżej tej sprawie i tak narodził się pomysł odszukania lokalnego bohatera czasów stalinowskich. Niestety, osoby do których zwracaliśmy się z prośbą o udzielenie nam informacji, nie wyrażali chęci podzielenia się wspomnieniami, gdyż powodowały one silne stany lękowe i mocne wzruszenie co skutkowało pogorszeniem się stanu zdrowia. Przeglądając materiały przywiezione z wycieczki do Muzeum Powstania Warszawskiego natrafiliśmy na wspomnienia AK-owców represjonowanych po wojnie przez władze PRL-u i zapadła decyzja, iż postaramy się jeszcze dokładniej zgłębić losy patrona naszej szkoły Krzysztofa Kamila Baczyńskiego i jego współtowarzyszy. Tu niespodziewanie z pomocą przyszedł nam Kierownik Biblioteki Publicznej w Zgłobicach Pan Adam Ryba, który kontynuuje cały czas badania nad losami członków WIN Ziemi Tarnowskiej. Dzięki niemu udało się nawiązać kontakt z uczestnikiem wydarzeń na tarnowskim placu targowym 10 września 1946 roku, podczas których zginął w zamachu kapitan NKWD Lew Sobolew, odpowiedzialny za torturowanie i śmierć działaczy polskiego podziemia niepodległościowego. Człowiekiem tym był Jan Sitko ps.. „Wrona”.

- Zapoznanie się z dostępną literaturą przedmiotu.
- Rozmowa z kierownictwem Biblioteki w Zgłobicach P. Adamem Rybą na temat działalności Organizacji WIN na terenie powiatu tarnowskiego, oddziału Jandzisia, działalności J. Sitko.
- Przeprowadzenie lekcji bibliotecznych w klasach IV – VI i zapoznanie uczniów z zagadnieniami dotyczącymi skutków konferencji jałtańskiej
- „Obraz Europy po zakończeniu II wojny światowej”.
- „Codziennie życie Polaków w PRL-u”.
- Zorganizowanie wystawy upamiętniającej żołnierzy wyklętych z materiałów przesłanych przez IPN.
- Przygotowanie audycji radiowej na temat Świąta.
- Opracowanie kartek z kalendarza.

- Szkolne obchody Dnia Żołnierzy Wyklętych.

- Otwarcie wystawy w szkolnym holu.
- Rozdawanie kartek z kalendarza uczniom, nauczycielom, rodzicom przez członków Klubu.
- Nadanie audycji radiowej przez szkolny radiowęzeł.
- Wysłuchanie przez uczniów szóstych klas prelekcji na temat: „ Działalność tajnych organizacji zbrojnych w latach 1945 – 1954 w powiecie tarnowskim”: przygotowanej przez Edytę Dziedzic – Florek.
- Obejrzenie filmu w TVP Historia „Tajny współpracownik”
- Zaproszenie na spotkanie z Janem Sitko członkiem WIN - Wójta Gminy Tarnów, Dyrektorem Szkoły, Nauczycieli, Kierownika Biblioteki Publicznej w Zgłobicach, radnego Gminy Tarnów.
- Spotkania uczniów klas szóstych z Janem Sitko - działaczem WIN, aresztowanym i więzionym przez władze PRL-u w latach 1944 - 1956
- Wysłuchanie wspomnień pana Jana Sitko z działalności w strukturach WIN, oraz o życiu codziennym w latach jego młodości.
- Wysłuchanie wspomnień pana Józefa Gabrukiewicza - sybiraka, który w sowieckich łagrach spędził całą młodość, a dziś mieszka w Tarnowie i jest członkiem Związku Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego oraz Związku Sybiraków Oddział w Tarnowie.
- Zamieszczenie informacji na stronie internetowej Szkoły i Gminy Tarnów o przebiegu uroczystości związanych z obchodami Dnia Żołnierzy Wyklętych w Publicznej Szkole Podstawowej w Zgłobicach oraz spotkaniu z uczestnikami wydarzeń z 1946 r. panem Janem Sitko.

Instytucje i osoby wspomagające realizację projektu:

- Publiczna Biblioteka im. Ks. Jana Twardowskiego w Zgłobicach,
- pan Adam Ryba, - kierownik Biblioteki
- Urząd Gminy Tarnów.
- Józef Gabrukiewicz - więzień i Sybirak

4. Wrażenia z realizacji projektu:

Uczniowie Publicznej Szkoły Podstawowej im. K.K. Baczyńskiego w Zgłobicach bardzo chętnie wzięli udział w działaniach proponowanych w ramach projektu. Młodszy - podczas odwiedzin w bibliotece szkolnej - pytali nieśmiało - o to kim byli „Ci żołnierze Wyklęci?”, „Kto ich wyklął?, Koło Miłośników Historii chętnie odpowiadało na wszystkie zagadnienia.

Starsi uczniowie - narzekali na małą ilość lekcji o historii najnowszej - co pozbawia ich możliwości zapoznania się z ciekawymi faktami dotyczącymi XX wieku.

Liczba wejść: 62523, od Data publikacji 27.02.2013